

Sønderborg Kommune
Landdistrikter, Natur & Fødevarer
6400 Sønderborg

Dispensation og landzonetilladelse til at oprense og ændre udformningen af 10 søer på Kær Vestermark, og landzonetilladelse til at anlægge en ny sø, samt dispensation til at hæve vandstanden i en mose på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl i Sønderborg Kommune

Sønderborg Kommune, afdeling Landdistrikter, Natur & Fødevarer har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at oprense og ændre udformningen af 10 søer samt til at hæve vandstanden i en mose og en lavning der ligger i naturområdet Kær Vestermark. Der er samtidig søgt om landzonetilladelse til terrænændringerne og til at grave en ny sø. Projektet har til formål at optimere yngle- og levevilkår for klokkefrø, der forventes at blive udsat i området i september 2023.

Dispensation

Sønderborg Kommune giver **landzonetilladelse** til at udvide og ændre brinkerne i 10 søer samt til at grave én ny søer som ansøgt. Samtidig **dispenseres fra Naturbeskyttelseslovens § 3** til den ansøgte restaurering af de samme 10 søer (lokalitet 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12 og 13) samt til at hæve vandstanden i en mosen, lokalitet 6. Alle lokaliteter ligger på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl De enkelte lokaliteters placering ses på oversigtskort herunder og er nærmere beskrevet i bilag 2 og oversigt over tiltag i de enkelte lokaliteter ses også i bilag 2 og i ansøgningen, som er vedlagt.

Kommunen dispenserer i medfør af § 3 stk. 1, jf. § 65, stk. 2 i Lov om naturbeskyttelse¹. Dispensationen gælder i tre år.
Landzonetilladelsen er givet jf. § 35, stk. 1. i planloven². Landzonetilladelsen gælder i fem år.

Vand og Natur

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00

E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk

27-01-2023

23/

KS:ledg

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. okt. 2022

² Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020

Oversigtskort fra ansøgningen, se i øvrigt bilag 1

Vilkår

Kommunen tillader og dispenserer på følgende vilkår:

1. De nye bredder skal udformes så de fremtræder naturligt bugtede og afrundede.
2. Oprensningen skal foretages fra 1. oktober til 15. marts, uden for paddernes yngleperiode.
3. Oprensning og restaurering skal udføres, som ansøger har beskrevet.
4. Store sten og bunker med småsten, samt stammer fra restaureringen, skal placeres ved søerne, til skjul for smådyr.
5. Bund og bredder skal efterlades jævnt skrånende
6. Opgravet materiale fjernes fra arealer i umiddelbar nærhed af søerne og placeres som ansøgt i jorddepotet (jf. fredningen).

7. Der må ikke udsættes planter, andefugle, fisk, krebs eller andre dyr (bortset fra klokkefrø) i søerne og der må ikke fodres.
8. Der må ikke opsættes redehuse eller lignende ved og omkring søerne.
9. Sløjfning af dræn på lokalitet 6 må ikke føre til at mosen permanent oversvømmes og bliver til sø.
10. Den nye sø (lokalitet 8) må først graves, når udtalelsen fra Museum Sønderjylland foreligger.

Sønderborg Kommune fører tilsyn med, at vilkårene overholdes.

Landzonetilladelsen bliver offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk under Høringer, 27.01. 2023. Tilladelsen må først udnyttes, når klagefristen er udløbet d. 24.02. 2023 kl. 23.59, se klagevejledningen sidst i brevet. Hvis kommunen får besked om, at der er klaget inden for klagefristen, får ansøger besked.

Begrundelse

Oprensningen og ændringerne af søerne er en del af udviklingen af Kær Vestermark som et varieret naturområde med et alsidigt dyre- og planteliv. Ved at rense søerne for ophobet slam, vil vandkvaliteten blive forbedret. Ved at hæve bunden i de søer, der er dybe og samtidig udjævne de stejle brinker skabes søer, der er mere velegnede som ynglelokaliteter for padder. Samtidig etableres en mere naturlig overgang mellem søerne og det omgivende terræn i form af sumpzoner, der vil give mulighed for større variation af dyr og planter ved søerne.

Kommunen kan give dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Samlet set vurderes det, at der kan dispenseres til indgrebet i naturområderne fordi søernes naturtilstand vil blive forbedret.

Landzonetilladelsen til udvidelserne og etablering af en ny sø (lokalitet 8) gives fordi brinkerne udformes, så søerne i højere grad passer ind i landskabet. Den nye sø placeres i kanten af en bevoksning, hvor den ikke vil virke som et fremmed element i landskabet. Tilladelsen til terrænregulering af en mindre del af en lavning gives, fordi den vil blive udformet, så den ikke virker skæmmende i landskabet.

Redegørelse

Ansøgning

Sønderborg Kommune, afdeling Landdistrikter, Natur & Fødevarer har ansøgt om at rense 9 søer op i kommunens naturområde Kær Vestermark. Der søges desuden om at hæve vandstanden i to områder, om at udvide og regulere søerne samt at hæve bunden i nogle af søerne.

Oprensningen og ændringen af søerne er en del af projektet "Genudsætning af klokkefrø på Kær Vestermark", som er en del af kommunens fem projekter under "Danmarks vildeste kommune". Projektet beskrives og planlægges i samarbejde med Amphi Consult. Ansøgningen er vedlagt som særskilt dokument til ansøgningen.

Uddrag af ansøgningen:

Forhistorie

Klokkefrøen var tidligere en almindelig padde i store dele af landet. I dag er arten reduceret til isolerede bestande på øer med vedvarende græs og rene vandhuller i det sydfynske øhav.

En analyse af Sønderborg Kommune viser, at særligt Kær Vestermark kan blive egnet som genintroduktionsområde for den forsvundne art. Klokkefrø kræver områder med mange vandhuller i nær afstand, hvor de alt efter behov kan flytte sig rundt i løbet af året.

Formål

- *At skabe bedre naturkvalitet i områdets vandhuller til gavn for særligt truede arter.*
- *At lave naturpleje i naturtyperne vandhul og mose*
- *At forbedre naturkvaliteten med fokus på biodiversitet*
- *At skabe grundlaget for en ny population af klokkefrøer i Sønderborg Kommune*
- *At skabe dyr / klokkefrø til fremtidig udflytning ved andre projekter (bl.a. Birkepøl)*
- *At øge parametrene vildhed, oprindelighed, autenticitet og kontinuitet.*
- *At udvide naturarealet af naturtypen sø og skabe mere naturlig hydrologi*
- *At forbedre forholdene for truede dyr og planter*
- *At give folk adgang til et unikt areal med sjældne og bemærkelsesværdige dyr*

Ansøgningen med en beskrivelse af lokaliteterne og de ansøgte indgreb er vedlagt som et særskilt dokument til denne afgørelse.

Besigtigelse

Søerne, mosen og lavningen er blevet besigtiget sammen med ansøger i januar 2023 og fremstår som beskrevet af ansøger. Myndighedens krav til projektet blev afstemt med ansøger ved besigtigelsen og er derfor indarbejdet i projektbeskrivelsen af ansøger. Ved besigtigelsen blev vegetationen ved søerne registreret. Besigtigelsesnotatet med redegørelse og vurderinger vedlægges som bilag 3.

Vurdering

Tidspunktet for besigtigelsen (januar) er ikke optimal i forhold til at registrere planter. Derfor baseres myndighedens vurdering af projektet også delvist på eget generelle kendskab til området fra tidligere besigtigelser samt på ansøgers kendskab til områdets natur.

Søerne

Besigtigelsen viste, som beskrevet i ansøgningen, at flere af søerne fremstår med stejle brinker. Enkelte af søerne (lokalitet 4 og 11) adskiller sig fra flertallet ved at have jævnt skrånende brinker.

Oprensning af søerne vil kortvarigt ændre søernes tilstand, men det vurderes samlet, at søernes tilstand inden for kort tid vil blive forbedret. Oprensningen og rydningen af vegetation omkring søerne, samt udvidelse og den øvrige regulering af søerne vil øge vandspejlet og give mere lys til gavn for padde og insekter tilknyttet vand. Søens næringsrige sediment vil blive fjernet, hvilket medfører forbedret vandkvalitet.

Samlet set vurderer Sønderborg Kommune, at oprensningen og reguleringen af søerne vil forbedre søerne som mulige levesteder for dyre- og plantelivet i området, især til gavn for vandplanter, padde og vandinsekter.

Mosen (lokalitet 6)

Ved at sikre, at lavningen omkring mosen er vandfyldt i længere tid er der mulighed for, at paddernes æg vil have bedre mulighed for at overleve. Det vurderes, at det oversvømmede område ikke vil ændre væsentligt karakter idet området stadig kun vil være vandfyldt en mindre del af året.

Hævning af vandstand i lavning (lokalitet 10)

Det vurderes, at en mindre opfyldning i den langstrakte lavning på op til ½ meter i et område på ca. 300 meter kan udformes så den er indpasset i landskabet og dermed ikke vil virke skæmmende.

Lovgrundlag

Naturbeskyttelseslov

Eng, mose og overdrevsarealer større end 2500 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Søer større end 100 m² inklusiv bredzonevegetation og søer som ligger i forbindelse med anden beskyttet natur er også beskyttede. Det betyder, at man ikke må ændre naturområdernes tilstand. Man kan forsætte med den sædvanlige normale drift. Der kan i særlige tilfælde gives dispensation.

Kunstigt anlagte søer bliver i løbet af få år omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper, fordi der sker en indvandring af et naturligt plante- og dyreliv. Sønderborg Kommune vurderer, at søerne er omfattede af naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen kan give dispensation, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Fredning

Projektområdet ligger inden for fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har tidligere vurderet, at tiltag i området, der er naturforbedrende *ikke* kræver en dispensation fra fredningen og *ikke* skal forelægges for Fredningsnævnet.

Planlov

Det ansøgte ligger i landzone, og ansøgningen om udvidelse af søerne kræver tilladelse efter bestemmelserne i planlovens § 35, stk. 1

Der er ikke foretaget høring af naboer, da det vurderes at nærmeste nabo ikke har nogen væsentlig, individuel interesse i projektet, jævnfør planlovens § 35, stk. 5.

Landzonebestemmelserne skal virke for gennemførelsen af Kommuneplan 2019-2031. I denne landzonetilladelse er der taget højde for følgende hensyn:

- Landskab
Søerne ligger inden for kommuneplanens udpegning af værdifulde landskaber og større sammenhængende landskaber.

Retningslinje 2.1.2. I de større sammenhængende landskaber skal landskabets visuelle og landskabelige sammenhæng sikres. De større sammenhængende landskaber skal i udgangspunktet friholdes for nye større tekniske anlæg og større byggerier, der slører landskabssammenhængene. Der må ikke etableres nyt byggeri eller anlæg som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne eller forringer mulighederne for at forbedre landskaberne.

Retningslinje 2.1.3. I de værdifulde landskaber skal hensynet til landskabet vægtes højt. De værdifulde landskaber skal friholdes for ny spredt bebyggelse, større tekniske anlæg, byudvikling, anlægsarbejder og større beplantninger, der forringer landskabets bevaringsværdige karakter og oplevelsesværdier.

Retningslinje 2.1.4 I kyst-nærhedszonen skal inddragelse af og planlægning for nye arealer til bebyggelse og anlæg skal have en særligt planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse.

Kystlandskab og Kystnærhedszonen. Retningslinje 2.1.4 I kystnærhedszonen skal inddragelse af og planlægning for nye arealer til bebyggelse og anlæg have en særligt planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Mulighederne for placering uden for kystnærhedszonen skal belyses i fornødent omfang. Kystnærhedszonen skal friholdes for yderligere bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af placering ved kysten. Mulighederne for placering af nyt byggeri uden for kystnærhedszonen skal belyses i fornødent omfang. Offentlighedens adgang og oplevelsesmuligheder i kystlandskabet skal sikres og udbygges. Udsigten over kystlandskabet må som udgangspunkt ikke forringes eller forhindres, når der placeres nyt byggeri, anlæg eller større beplantninger. Det gælder også indsigten til kystlandskabet set fra modstående kyster. Nyt nødvendigt byggeri eller anlæg i kystlandskabet skal videst muligt placeres bag ved og i tæt tilknytning til eksisterende bebyggelse. Nyt nødvendigt byggeri og anlæg skal indpasses i kystlandskabets karakter, og må ikke forringe oplevelsesværdierne.

- I Sønderborg Kommunes landskabskarakteranalyse ligger området inden for karakterområdet "Kær Halvø", hvor den samlede vurdering af landskabet er, at det skal beskyttes og at udsigten skal beskyttes.
- Naturhensyn
Området ligger inden for kommuneplanens udpegning af Grønt danmarkskort som naturområde og biologisk forbindelse.
Retningslinje 2.2.2: Naturområder skal bevares og søges udvidet og i naturområderne skal der tages afgørende hensyn til naturværdierne.
Retningslinje 2.2.3 Biologisk forbindelse: Nye, større anlæg må ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.
Inden for de biologiske forbindelser tilstræbes det, at eksisterende naturområder sikres med fx naturpleje mod en udvikling, der kan forringe livsbetingelserne for det nuværende dyre- og planteliv.
Tilsvarende skal det tilstræbes, at der i de biologiske forbindelser skabes nye naturarealer, der kan forbedre dyr og planters spredning og frie bevægelse i de eksisterende naturområder
- Flere af søerne ligger inden for rammeområde Kær Vestermark (rekreativt område)

Sønderborg Kommune vurderer, at de ansøgte restaureringer og udvidelser af søerne er af underordnet betydning og ikke strider imod retningslinjer i kommuneplanen.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Habitatområde nr. 173 Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, der ligger i en afstand af 2,9 km fra projektområdet. Habitatområdets udpegningsgrundlag er Sandbanke, Rev, Marsvin, samt trækfuglene edderfugl og hvinand.

Nærmeste terrestriske Natura2000 område er Sønderskoven og Lambjerg Indtægt, der ligger i en afstand på 3,9 km. Udpegningsgrundlaget er en række terrestriske naturtyper.

På baggrund af projektets karakter vurderer kommunen, at projektet ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter forringer levevilkårene for de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget.

Bilag IV-arter efter EU-habitatdirektiv

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

I området er der en stor bestand af løvfrø og en endnu større bestand af stor vandsalamander. Spidssnudet frø er også registreret i området. Klokkefrøen æder insekter, insektlarver og orme og vil ikke være en trussel for æg eller yngel fra andre padder. Dens kald kan ikke forveksles med f.eks. løvfrøens kald og arterne vil derfor ikke forstyrre hinanden, når de kvækker i foråret.

Projektet gennemføres i tæt samarbejde med Lars Briggs fra Amphi Consult. På baggrund af hans ekspertise og erfaring af lignende projekter vurderer

Sønderborg Kommune, at udsætningen af klokkefrø på Kær Vestermark ikke vil påvirke forekomsten af øvrige bilag IV padder negativt. Derimod vil habitatplejen påvirke de øvrige arter positivt. Oprensning og etablering af en sumpzone omkring søerne vurderes at ville begunstige alle paddearter, herunder også bilag IV padder.

Der er registreret brunflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus og vandflagermus på kær Vestermark. I forbindelse med projektet fældes der ikke gamle træer, som vil kunne være raste eller ynglested for flagermus.

På baggrund af projektets karakter afvises det, at projektet vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for andre dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Øvrige forhold

- Ansøgningen har været hørt ved Sønderborg lufthavn i forbindelse med indflyvningsplan og fuglekollisionszone. De har ingen bemærkninger til projektet.
- Ansøgningen er sendt til udtalelse ved Museum Sønderjylland for så vidt angår den nye sø (lokalitet 8).
- Området ligger inden for fredningen af Kær Vestermark. Fredningsnævnet har tidligere udtalt, at projekter, der har til formål at gennemføre naturforbedrende tiltag *ikke* kræver nævnets behandling
- Betingelserne for dispensationen er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen. Det er ansøgerens pligt at oplyse eventuelle andre, der skal udføre arbejdet, om betingelserne.
- Hvis der under jordarbejdet konstateres en forurening af jorden, skal Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur underrettes på tlf. 88 72 40 84 eller e-mail vand-natur@sonderborg.dk.
- Hvis man støder på arkæologiske levn under gravearbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev i henhold til museumslovens § 27 straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet.

Klage

Kommunens afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsen ankes til Miljø- og fødevareklagenævnet, jf. klagevejledning. Dispensationen er først gældende når klagefristen er udløbet.

Hvis du ikke umiddelbart efter klageperiodens udløb har modtaget besked fra Sønderborg Kommune om, at der er klaget over afgørelsen, er dispensationen gældende.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Birgitte Myrtue

Vand og Natur

bimy@sonderborg.dk (27905517)

Vedlagt:

Bilag:

1. Oversigtskort
2. Besigtigelsesnotat med redegørelse og vurdering for hver lokalitet
3. Klagevejledning

Kopi til klageberettigede:

Miljøstyrelsen

Dansk botanisk forening

Dansk forening for rosport

Dansk Fritidsfiskerforbund

Dansk Kano- og Kajakforbund

Dansk sportsfiskerforbund

Dansk sportsfiskerforbund,

Østjylland

Danmarks naturfredningsforening

Dansk Ornitologisk Forening

Dansk Ornitologisk Forening

Friluftsrådet, lokal

LandboSyd, Åbenrå

Landwirtschaftlicher Hauptverein

Sønderjysk Landboforening

Sønderjysk Familielandbrug

Museum Sønderjylland

Bilag 1 Oversigt fra ansøgningen over lokaliteter i projektet.

	Kortbilag 1, ansøgning om dispensation og landzonetilladelse Projekt Klokkefrø på Kær Vestermark	
	Sønderborg Kommune Landdistrikter, Natur, Fødevarer Januar 2023	

Bilag 2. Besigtigelsesnotat med redegørelse og vurdering for hver lokalitet

Sags nr.: 23/11738

Matr.: 198 Kær, Ulkebøl

Den 9. januar 2023 blev alle 13 naturområder på Kær Vestermark (10 søer og 1 mose + areal til hhv. en ny sø og nyt sumpområde) besigtiget af bimy og legd sammen med projektansøgere.

I oversigtskort (bilag 1 ovenfor) ses et kort fra ansøgningen med de 10 vandhuller (1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13) der ønskes oprenset og/eller udvidet med en sumpzone, samt en ny sø (8). Mosen (6) som ønskes mere våd med naturlig hydrologi og område (10), hvor en jordopfyldning skal holde på vandstrøm af overfladevand og skabe mere naturlig hydrologi.

Lokalitet	Projekt			
	Oprensning (m ²)	Udvidelse/sumpzone/terrænregulering (m ²)	Regulering af bund	Naturlig hydrologi
1 (sø)	300	680	X	
2 (sø)	263	770		
3 (sø)	375	730	X	
4 (sø)		500		
5 (sø)	190	250		
6 (mose)				11600
7 (sø)	200	530	x	
8		250 (ny sø)		
9 (sø)	300	330	x	
10 (mark)		300		1000
11 (sø)	250	660	x	
12 (sø)	205	500		
13 (sø)		410		

Tabel fra ansøgningen, som viser de ansøgte tiltag i de enkelte lokaliteter. Alle lokaliteter er søer, bortset fra 6 og 10 som er områder som ønskes gjort vådere med en naturlig hydrologi (6 er en mose og 10 er et markareal). Alle søer ønskes oprenset undtagen 4 og 13 og lokalitet 8 er et areal til en ny sø.

Nedenfor er hvert område beskrevet i forhold til tiltag og tilstand ved besigtigelsen. Plantelisterne er begrænsede pga. vinterbesigtigelse. Tiltagene er vurderet i forhold til om der kan dispenseres fra § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Sø 1:

Søen er ca. 300 m² og ønskes oprenset. Samtidig ønskes søens bund reguleret og udvidet med 680 m² sumpzone mod syd.

Artsliste:

Sø: *Liden andemad, pil, tagrør, dunhammer, grenet pindsvineknop.*

Areal syd for hvor man gerne vil udvide med en lavbundszone: *Slåen, brombær, nælde, lysesiv.*

Søens tilstand er vurderet som ringe pga. stejle brinker, skygge og plumret vand. Der er opvækst af en del gråpil omkring søen og tæt krat med slåen,

brombær, stor nælde og lysesiv syd for søen. Tiltaget vil gøre brinkerne fladere mod syd med en stor sumpzone, hvilket vurderes at være naturforbedrende og skabe større naturværdier i og ved søen. Arealet til sumpzone er ikke omfattet af § 3.

Sø 1. Fotoretning øst.

Sø 1. brombærkrat syd for søen.

Lufffoto 2022. Søen vist og den ansøgte sumpzone skitseret.

Sø 2:

Søen er ca. 260 m² og ønskes oprenset. Det ønskes også at fjerne piletræer og udvide søen med en sumpzone på ca. 770 m² ind i et plantet skovområde med gråel og bøg.

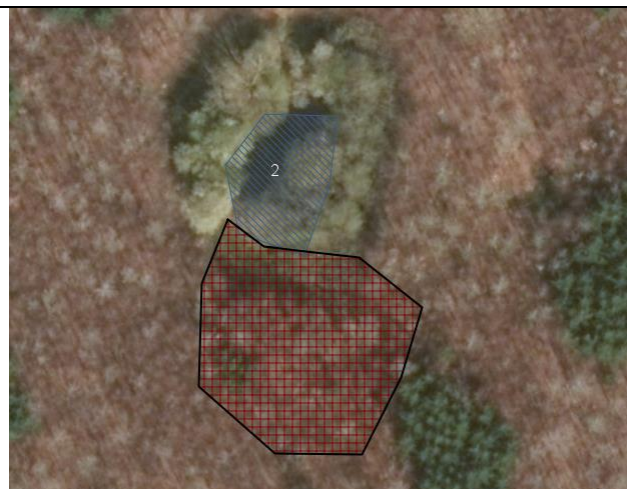
Artsliste:

Pil ved sø som skæres lidt væk. Udvidelse mod plantet skov med *gråel* og *bøg* der fjernes.

Søen ligger i et mindre skovområde og er næsten helt overskygget af især piletræer. Den er lavvandet uden submers- eller sumpvegetation. Det er vurderet, at søen trænger til oprensning og mere lysindfald for at øge naturindholdet. Det er vurderet at der kan dispenseres til det ansøgte. Udvidelseszonen er ikke beskyttet natur og har ikke meget naturindhold i dag.

Sø 2. Fotoretning nord.

Sø 2. Luftfoto forår 2019. Sumpzonen er skitseret.

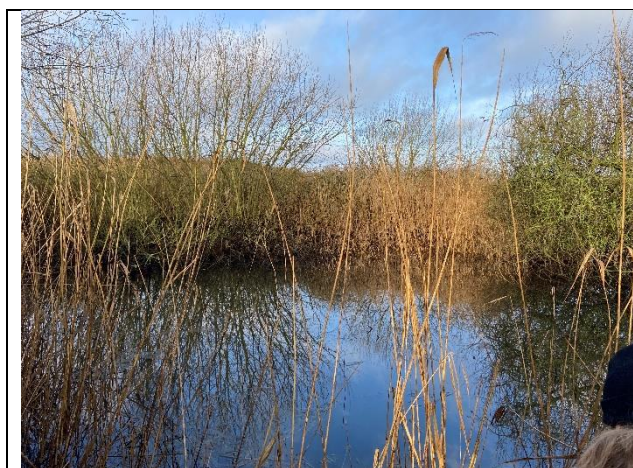
Sø 3:

Søen er ca. 375 m², delvist lysåben med stejle brinker. Det ønskes at oprense søen, regulere bunden og udvide søen med en sumpzone på ca. 730 m² mod nord.

Planteliste:

Tagrør, liden andemad, kors andemad, pil, brombær, rose sp.

Søen har stejle brinker, som er bevokset med især pilebuske, som skygger over en del af vandfladen. Søens naturtilstand estimeres som ringe og det ansøgte tiltag med oprensning, regulering af brinker og udvidelse med sumpzone vurderes som naturforbedrende. Arealet til sumpzonen er ikke omfattet af § 3 beskyttelse.

Sø 3. Fotoretning nord.

Sø 3. Luftfoto 2022. Sumpzone skitseret.

Sø 4:

Søen er lysåben på ca. 390 m² med flade brinker. Det ønskes ikke at oprense søen, men at udvide den mod øst (500 m²) for at udvide sumpzonen til gavn for padder herunder særligt klokkefrø.

Planteliste:

Sø med kransnålalger. I kant mod nord en lille bræmme med: *Kærstar, pil* og *smalbladet dunhammer*.

Ved område der ønskes udvidet mod øst bl.a.: *Håret star, glanskapslet siv, gåsepotentil, lysesiv, rød svingel, lancet vejbred, kongepen, fløjlsgræs, mælkebøtte, bidende ranunkel, og almindelig syre.*

Det vurderes, at søen har god naturtilstand i dag med klart lysåbent vand og flade brinker. Udvidelse med en sumpzone mod øst vil betyde bedre forhold for bl.a. klokkefrø. Indgrebet vurderes ikke at betyde, at søens naturtilstand bliver dårligere og arealet til udvidelsen er ikke omfattet af § 3 beskyttelse.

Fotoretning vest. Søen ønskes udvidet mod øst forrest i billedet.

Sø 4. Luftfoto 2022. Beskyttede naturtyper er vist (gul skraveret er overdrev) og den ansøgte sumpzone er skitseret.

Sø 5

Søen er ca. 195 m² stor. Den ønskes oprenset udvidet med en ca. 250 m² sumpzone mod syd.

Planteliste:

Ved kant der ønskes udjævnet: *Fløjlsgræs, rapgræs, febernellikerod, rødslåen, tagrør, pil, brombær.*

Søens naturtilstand er estimeret som dårlig med ret stejle brinker og ret meget skygge og kun lidt vand uden undervandsvegetation. Det vurderes, at søens naturtilstand vil blive forbedret af det ansøgte.

Sø 5. Fotoretning NØ. Søen ligger i udkanten af en bevoksning.

Sø 5. Luftfoto forår 2021. Den ansøgte sumpzone er skitseret syd for søen.

Mose (6)

Ved mose 6 ønskes en naturlig hydrologi ved at sløjfe nogen af de eksisterende drænrør. Under nuværende forhold står ca. 2100m² under vand nærmest hele året. 11.000 m² står temporært under vand, men udtørres typisk i foråret før paddeyngel er klar til det. Det er søgt om at lukke dræn, således at denne oversvømmelses varighed forlænges med op til en måned.

Område 6. Luftfoto 2022, som viser mosens udstrækning i et lavt område omkring sø i overdrev.

Området er et større græsset moseareal på 3779 m² omkring 1-2 søer. Den inkluderer en temporær sø/oversvømmelsesområde, hvor padders yngleforsøg typisk mislykkes fordi oversvømmelsen forsvinder for tidligt. Der søges om naturlig hydrologi i 11600 m² i mosen ved at sløjfe drænrør. Derved bliver moseområdet vådere og der vil stå vand i op til en måned længere i foråret på de tidvise oversvømmede områder i mosen. Indgrebet er for at forbedre ynglesucces for padder, idet æg og yngel ofte dør pga. at de temporære oversvømmelser udtørres før det er færdigudviklet.

Arter i lavning på østside:

Lysesiv, fløjlgræs, rapgræs, syre, kongepen, lancet vejbred, vild kørvel, rød svingel, mælkebøtte, lav ranunkel, hønsetarm m.fl.

Arter i lavning på vestside:

Fløjlgræs, manna-sødgræs, kær-snerre, spids spydmos, tykakset star, krybhvene

Det vurderes, at der ikke findes særligt værdifulde og sårbare plantearter i mosen, som vil trues eller forsvinde som følge af projektet. Den våde/fugtige zone vil udvides når dræn kappes. Piletræer i mosen vurderes at overleve, men ny opvækst af vedplanter vil sandsynligvis hæmmes i områder der som følge af det ansøgte oversvømmes i længere perioder. Mosens tilstand kan ved projektet ændre sig imod højere naturværdi med flere fugtighedsarter. Således vurderes det, at der kan

dispenseres til foretaget, dog med vilkår om at mosen skal bevares som mose, der i de laveste områder bliver mere våd, men ikke forvandles til en permanent sø.

Sø 7.

Søen på ca. 200 m² søges oprenset med regulering af bund og udvidelse med ny sumpzone mod syd.

Planteliste:

I søen: *Svømmende vandaks, manna-sødgræs, smal dunhammer, bredbladet dunhammer, kors andemad.*

Hvor kanten ønskes udjævnet/udvidet: *Fløjlsgræs, forskelligbladet vortetand, alm. kortkapsel, pil, almindelig hundegræs, almindelig hvene, rejnfan, lancet vejbred, vikke sp, mælkebøtte, hvidkløver, kongepen.*

Søen ligger lidt dybt i terrænet, delvist lysåbent med delvist stejle brinker.

Naturtilstanden i søen blev estimeret som moderat til god. Den ansøgte oprensning og udvidelse med en sumpzone på ca. 530 m² mod syd vurderes dog at kunne forbedre naturtilstanden på sigt. Arealet til udvidelsen vurderes ikke at være omfattet af § 3. Det er vurderet at der kan dispenseres til det ansøgte.

Sø 7. Fotoretning nord.

Sø 7. Fotoretning nord. Arealet syd for søen, som er planlagt som sumpzone.

Sø 7. Luftfoto forår 2021. Beskyttet § 3 natur er vist og ansøgt sumpzone er skitseret.

Ny sø 8.

Der ønskes etableret en ny sø på ca. 250 m².

Planteliste:

Brombær, stor nælde, tagrør, alm. kortkapsel.

Arealet ligger i den sydlige udkant af en bevoksning og er overgroet af brombær mv.

Det vurderes at arealet ikke er § 3 natur, og at der kan gives landzonetilladelse til at etablere en ny sø. Der stilles vilkår til flade brinker og sumpzone.

Ny sø 8. Arealet til den nye sø er tilvokset i brombær mv. Fotoretning nord.

Sø 8. Luftfoto 2022. Den nye sø er skitseret.

Sø 9.

Søen er ca. 300 m². Der er søgt om oprensning, regulering af bunden og udvidelse med sumpzone på 330 m²

Søen ligger overskygget med stejle ret brinker inde i en mindre skovbevoksning.

Bevoksningen er registreret som § 3 mose, hvilket vurderes ikke at være rigtigt.

Moseregistreringen vil blive tilrettet, så den svarer til virkeligheden.

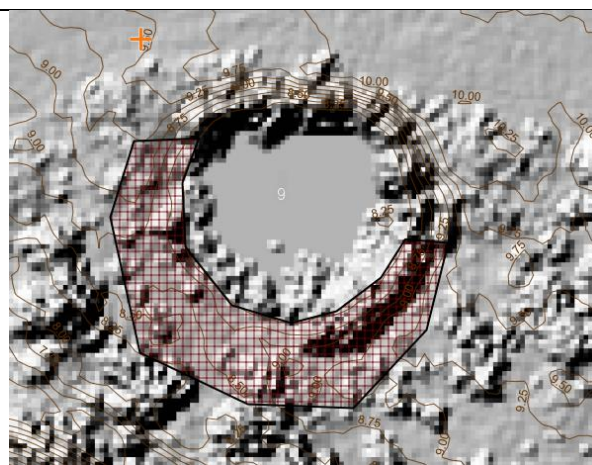
Planteliste:

I/ved søen: *Tagrør, pil, dunhammer, manna-sødgræs, kors-andemad, vandranunkel* (enkelte i kant), *rødel*.

Det vurderes, at søens naturtilstand er ringe og at den trænger til at blive mere lysåben, blive oprenset og få udjævnet nogen af brinkerne. Dens naturtilstand forventes at blive forbedret ved projektet. I dispensationen stilles der vilkår til at lidt vandranunkel skal bevares.

Fotoretning nord. Der blev registreret lidt vandranunkel i søens nordøstlige del.

Sø 9. Overflade skygge kort, hvor søens udstrækning ses og den ansøgte sumpzone er skitseret.

Sø 9. Luftfoto 2022. Moseregistreringen skal tilrettes, idet der ikke var mosevegetation rundt om søen.

§ 3 mose ved sø 9 efter tilretning – foreløbig tilrettet ud fra højdekurver og lavbund og det faktum at der ikke var fugtig skovbund omkring søen mod nord.

Mark 10.

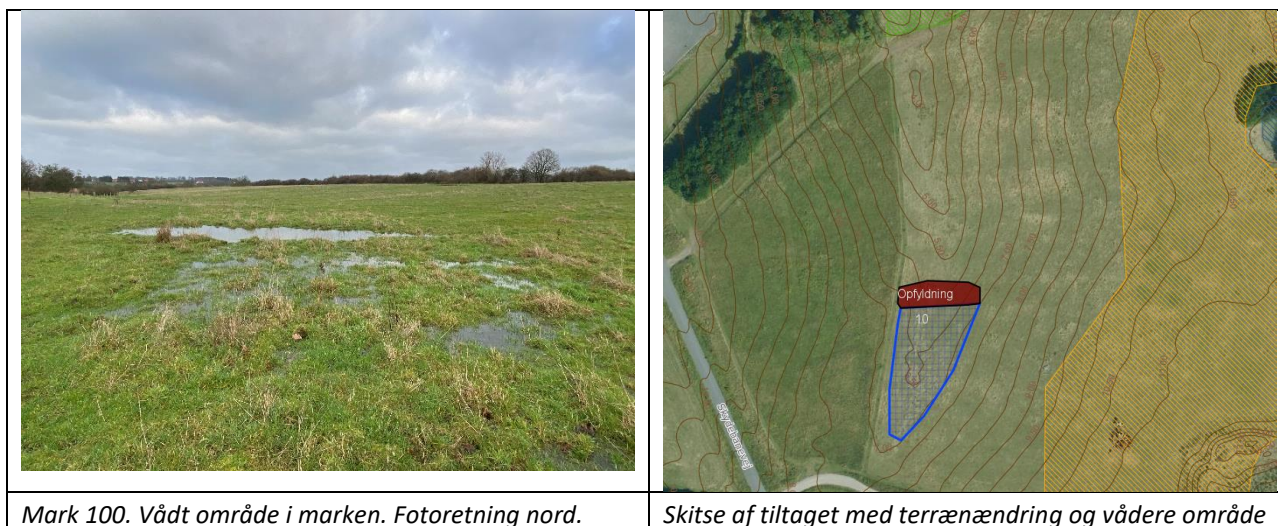
Ved mark 10 løber der i våde perioder overfladisk afstrømning af regnvand ned over arealet. Der ansøges om at bremse vandet lidt, så der dannes et mere permanent vådt område i en lavning: Projektet går ud på at lave en opfyldning på ca. 300 m², så

vandet stuves lidt op og danner naturlig hydrologi med våd/fugtig bund i op til 1000 m² af markarealet.

Planteliste:

Glat vejbred, alm. kortkapsel, fløjlsgæs, hønsetarm, mælkebøtte, lav ranunkel, rød svingel, kryb-hvene.

Området var ved besigtigelsen vådt med rindende overfladevand, der løb ned ad bakken nordpå. Det vurderes, at området ikke er omfattet af § 3. Engen og mosen, som vandet strømmer imod vurderes ikke vil blive påvirket af tiltaget eller ændre naturtilstand ved det ansøgte, fordi oplandet til engen og mosen er stort og fordi der stadig vil være tilstrømning til naturområdet fra projektområdet når lavningen er fyldt op (til ½ meter). Således er vurderingen, at projektet ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og når dæmningen er under 0,5 m høj som ansøgt og indpasses naturligt i landskabet kræver tiltager heller ikke landzonetilladelse.

Sø 11.

En 250 m² stor sø ønskes oprenset med regulering af bunden og søen ønskes udvidet mod vest med en ca. 660 m² sumpzone.

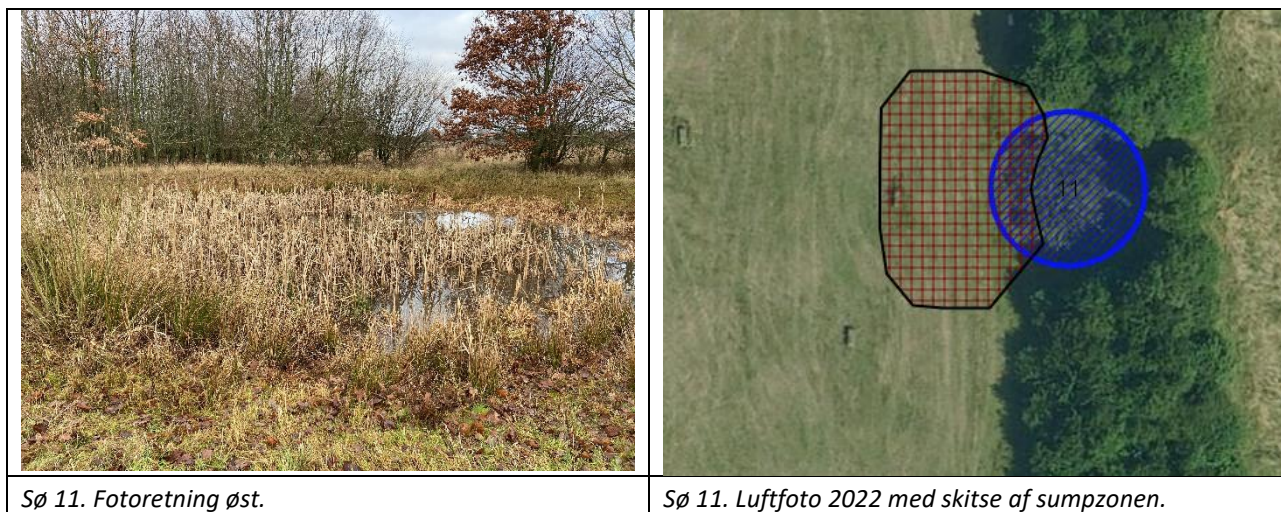
Artsliste:

I sø: *bredbladet dunhammer, smalbladet dunhammer, lysesiv, pil.*

Ved brink og areal der ønskes udjævnet: *Fløjlsgæs, mælkebøtte, krybhvene, lancet vejbred, lav ranunkel, almindelig hundegræs, rød svingel.*

Søen ligger lysåben i udkant af et skovbevokset areal. Den er lavvandet, udtørrende og under tilgroning med dunhammer. Den er fladbrinket og naturtilstanden ved besigtigelsen blev estimeret som moderat.

Da søen ofte udtørres vurderes det, at det ansøgte tiltag vil være naturforbedrende for søen. Arealet som ønskes lavet til en sumpzone er ikke omfattet af § 3 beskyttelse og der kan dispenseret til det ansøgte.

Sø 12.

Den ca. 205 m² store sø ønskes oprenset og tilført en sumpzone på ca. 500 m² mod nordøst.

Artsliste:

Ved sø: *Pil, tagrør.*

Areal hvor brink udjævnes: *Agertidse, almindelig hundegræs, glat vejbred, lysesiv, krybhvene, håret star, krybende potentil.*

Søen ligger lavt, har stejle brinker, er tilvokset i tagrør og skygget af vedplanter fra syd og vest.

Det vurderes, at søens naturtilstand vil blive forbedret ved den ansøgte oprensning og anlæggelse af en stor fladvandet sumpzone på arealet nordøst for søen. Arealet er ikke omfattet af § 3 beskyttelse.

Sø 12. Luftfoto 2022. Søen ses og sumpzonen er skitseret.

Sø 13.

Søen ønskes udvidet med en sumpzone på ca. 410 m² mod syd.

Artsliste:

I sø: *Svømmende vandaks, manna-sødgræs.*

På kanten, hvor brink ønskes udjævnet: Tæt buskads med *brombær, pil og slåen*. I overdrevet er der dominans af græsser.

Søen er ca. 350 m² stor og omgivet af tæt slåenkrat mod syd, sydvest og øst. Den anvendes af kvæg til drikkevand og der var en smule optrådt i en sti på brinken på nordsiden af søen. Dens vand var klart og der er lysindfald på trods af vedplanterne, der næsten omgiver søen. Brinkerne er lidt stejle, men søen ligger uforstyrret og dens tilstand vurderes som moderat til god.

Fjernelse af krat mod syd og etablering af en sumpzone er et større projekt, som også kræver udgravning i et udlagt overdrevarsareal.

Det vurderes, at projektet her ikke nødvendigvis er naturforbedrende samlet set, da meget gammelt krat og græsareal med lang kontinuitet skal fjernes til sumpzonen. På Kær Vestermark er der dog rigtig meget (ca. 82 ha) vedvarende græs/overdrev i dag og rigtig meget krat med slåen, samtidig med, at der ikke er ret meget (svarende til ca. 2 ha mose og ansøgt yderligere 0,6 ha sumpzone). Derfor, og fordi lokaliteten er afgørende for, at det skal lykkes med at skabe gode chancer for at klokkefrøen kan overleve i området er vurderingen, at der samlet set kan dispenseres til det ansøgte projekt ved sø 13.

Sø 13. Fotoretning syd. På den modsatte bred, hvor der er tæt krat er der søgt om sumpzone.

Sø 13. Fotoretning nord. Tæt krat og græs/overdrevsvegetation, som ønskes fjernet og omdannet til sumpzone.

Sø 13. Luftfoto 2022. Sumpzonens placering er skitseret. Den ligger i krat og § 3 natur.

Samlet set vurderet det, at der kan dispenseres til den ansøgte sumpzone ved sø 13 idet:

- Søens naturtilstand på sigt vil forbedres ved indgrebet med fladere brink og sumpzone mod syd, hvilket vil bedre forhold for især padder og klokkefrø.
- Biodiversiteten i forbindelse med det gamle slåenkrat vil ikke blive væsentlig påvirket i området, da der findes rigtig meget tilsvarende krat i nærheden på Kær Vestermark.
- De 86 m² overdrev som omdannes til sumpzone har i dag kun moderat naturtilstand uden særligt værdifulde arter.
- Naturtypen overdrev/græsland findes i dag meget udbredt på hele Kær Vestermark med 82 ha, hvorimod naturtypen mose/sump er sjælden med kun ca. 2 ha og i alt som følge af det ansøgte projekt 2,6 ha.
- Sumpzonen ved sø 13 er afgørende for succes for udsætningen af klokkefrø, da succesen afhænger af at der er en række velegnede lokaliteter med kort afstand og sø 13 i særdeleshed ligger i god sammenhæng med øvrige velegnede lokaliteter.

Luftfoto 2022. Viser alle ansøgte 13 lokaliteter på Kær Vestermark. § 3 natur er også vist.

Bilag 3. Klagevejledning planloven og naturbeskyttelsesloven

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentliggjort på kommunes hjemmeside.

Afgørelser efter § 35, stk. 1, i planloven kan påklages til Planklagenævnet efter reglerne i planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Dispensation i henhold til § 65, i lov om naturbeskyttelse kan påklages til Miljø-og Fødevareklagenævnet efter reglerne i kap. 12 - §§ 78-88.

Klageberettigede er alle med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er også landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen som formål. Disse foreninger og organisationer kan klage på betingelse af

1. at foreningen eller organisationen har vedtægter og love, som dokumenterer dens formål, og
2. at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Du klager skriftligt via Klageportalen, som du finder et link til på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klagenævnene opkræver et gebyr for behandling af klagen. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og på 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage skal være indtastet i Klageportalen senest 4 uger efter du har modtaget afgørelsen og senest kl. 23.59 den dag klagefristen udløber.

Gebyret bliver tilbagebetalt hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Gebyret bliver dog ikke tilbagebetalt, hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse, som følge af den tid, der er medgået til klagenævnets sagsbehandlingstid.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal i følge planlovens § 62 stk. 1, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Hvis du vil indbringe denne afgørelse for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra du har modtaget afgørelsen.